

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Logistično inženirstvo
Modul: Vojaški modul

**LOGISTIČNA PODPORA ENOT
SLOVENSKE VOJSKE V MEDNARODNEM
OKOLJU**

Mentor: Gorazd Tomažič, mag. ing. logistike

Kandidat: Darko Vrbnjak

Nova vas pri Markovcih, april 2019

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju Gorazdu Tomažiču mag. ing. logistike za strokovno pomoč in usmerjanje pri izdelavi diplomske naloge. Prav tako gre zahvala tudi delodajalcu Ministrstvu za obrambo, ki mi je omogočilo šolanje in vse potrebne pogoje.

Zahvaljujem se tudi družini, zlasti ženi za podporo, potrpežljivost in spodbudo pri študiju.

IZJAVA

»Študent Darko Vrbnjak izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom Gorazd Tomažič, mag. ing. logistike.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Uspešna logistična podpora enot Slovenske vojske doma in v tujini predstavlja osnovni temelj uspešnosti delovanja organizacije. Zagotavljanje logistične podpore enotam Slovenske vojske v mednarodnem okolju zahteva velik segment znanja, organiziranosti, prilaganja in ostalih komponent, potrebnih za vzpostavitev delovnega okolja in uspešno izvajanje poslanstva enot. Po vstopu Slovenije v NATO, se je Slovenska vojska morala hitro prilagoditi standardom Evroatlantske organizacije, kajti ključ do uspeha je zgolj v interoperabilnosti in skupni povezljivosti med državami, članicami zveze. V nalogi so predstavljene naloge, vloga in organiziranost logistične podpore doma in na mirovni misiji na Kosovu.

KLJUČNE BESEDE

- Logistika, logistična podpora, KFOR, nacionalni podporni element, zunanje izvajanje logistične podpore.

ABSTRACT

Successful logistical support of units of the Slovenian Armed Forces at home and abroad represents the basic foundation of the organization's performance. Providing logistical support to the units of the Slovenian Armed Forces in the international environment requires a large segment of knowledge, organization, adaptation and other components necessary for the establishment of the working environment and successful implementation of the mission's units. After Slovenia joined NATO, the Slovenian Armed Forces had to adapt quickly to the standards of the Euro-Atlantic organization, since the key to success is only interoperability and common connectivity among the countries members of the Alliance. The task presents the tasks, role and organization of logistical support at home and in the peace mission in Kosovo.

KEYWORDS

- Logistics, logistics support, KFOR, national support element, outsourcing logistics support.

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Opredelitev problema.....	1
1.2	Namen in cilj diplomske naloge.....	2
1.3	Omejitev naloge.....	2
1.4	Metodologija	2
1.5	Opredelitev osnovnih pojmov.....	3
1.5.1	Logistična podpora.....	3
1.5.2	Mirovne operacije.....	3
1.5.3	Poveljevanje.....	4
1.5.4	Pojem samozadostnost.....	4
2	VOJAŠKA LOGISTIKA.....	4
2.1	Splošno.....	4
2.2	Pojmovanje vojaške logistike	5
2.2.1	NATO definicija logistike	5
2.3	Vloga in pomen vojaške logistike	6
2.4	Načela vojaške logistike.....	7
3	LOGISTIČNA PODPORA SV	8
3.1	Uporabna logistika	8
3.2	Naloge logistične podpore.....	10
3.3	Vloga logistične podpore.....	11
3.4	Organiziranost logistične podpore	11
3.5	Organiziranost poveljevanja.....	12
3.6	Taktična, operativna in strateška logistična podpora	12
3.7	Štiri ravni logistične podpore	13
3.7.1	Prva raven logistične podpore	13
3.7.2	Druga raven logistične podpore.....	14
3.7.3	Tretja raven logistične podpore	14
3.7.4	Četrta raven logistične podpore.....	14
4	LOGISTIČNA PODPORA Slovenske vojske NA kosovu	15
4.1	Slovenska vojska v NATO operaciji na Kosovu	15
4.2	Splošno o logistični zagotovitvi Slovenske vojske na Kosovu.....	17
4.3	Logistične obveznosti vodilne države v sektorju	18
4.4	Nastanitev.....	18
4.5	Zagotavljanje prehrane	19
4.6	Dovajanje enot v cono operacije in njihov povratak v Slovenijo.....	19
4.7	Zagotavljanje medicinske podpore	20
4.8	Ostale usluge in storitve.....	20
4.9	Izvajanje logističnih nalog na podlagi tehničnih sporazumov	20
5	SESTAVA IN NALOGE NACIONALNEGA PODPORNEGA ELEMENTA	25
5.1	Organiziranost in sestava nacionalnega podpornega elementa	25
5.2	Naloge nacionalnega podpornega elementa	26

5.3	Naloge posameznikov na ključnih dolžnostih v nacionalnem podpornem elementu	27
6	ZUNANJE IZVAJANJE LOGISTIČNE PODPORE	30
6.1	Primer uporabe poslovnega najema civilnih vozil za potrebe skupin za povezavo ostalih držav na Kosovu	33
6.2	Kriteriji konfiguracije vozil za poslovni najem.....	34
6.3	Primeri ponudb za poslovni najem vozil za potrebe skupin za povezavo na Kosovu.....	35
6.4	Stroški vzdrževanja vozil Slovenske vojske namenjenih za operativno uporabo skupin za povezavo	38
6.5	Primerjalno razmerje med uporabo lastnih vozil in poslovnim najemom zunanjih ponudnikov na Kosovu.....	39
7	SKLEP	40
8	LITERATURA, VIRI	42

KAZALO SLIK

Slika 1:	Usposabljanje enot Slovenske vojske v mirovnih operacijah.....	3
Slika 2:	Primer transporta materialnih sredstev	5
Slika 3:	Vzdrževanje vozil na mirovnih misijah.....	9
Slika 4:	Funkcionalna področja logistične podpore Slovenske vojske	10
Slika 5:	Upravljanje vojaške infrastrukture v vojašnici Pivka	11
Slika 6:	Transportne storitve v Slovenski vojski	15
Slika 7:	Lokacije nastanitev pripadnikov Slovenske vojske na Kosovu	17
Slika 8:	Vrste premikov na področje operacije	19
Slika 9:	Jedilnica v bazi Villaggio Italia.....	21
Slika 10:	Delavnica za vzdrževanje motornih vozil.....	22
Slika 11:	Pogodbeni servis za Mercedes-benz v Djakovici	23
Slika 12:	Vojaška baza Villaggio Italia v Peči.....	24
Slika 13:	Nacionalni podporni element v bazi Villaggio Italia.....	25
Slika 14:	Delovni prostori pripadnikov NPE v Villaggio Italia	28
Slika 15:	Pripadniki LMT skupine na nalogi	32

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Kriteriji za najem vozila	35
Tabela 2:	Ponudba za najem vozil podjetja Številka 10	35
Tabela 3:	Ponudba za najem vozil podjetja Številka 20	36
Tabela 4:	Ponudba za najem vozil podjetja Številka 30	37

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Prikaz najema za podjetje številka 10	36
Grafikon 2: Prikaz najema za podjetje številka 20	37
Grafikon 3: Prikaz najema za podjetje številka 30	38
Grafikon 4: Stroški vzdrževanja vozil	39

UPORABLJENE KRATICE

OPREDELITEV SLOVENSКИH KRATIC

MOM mirovne operacije in misije
MORS Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije
MS materialna sredstva
NPE nacionalni podporni element
OZN organizacija združenih narodov
OpC PSSV operativni center poveljstva sil Slovenske vojske
PSSV poveljstvo sil Slovenske vojske
ROLE1 - 4 nivoji vojaške zdravstvene oskrbe
RS Republika Slovenija
SV Slovenska vojska
SVNKON Slovenski kontingent
TS tehnični sporazum
VZE vojaška zdravstvena enota

OPREDELITEV ANGLEŠKIH KRATIC

CVI Camp Villaggio Italia (slo.: baza Villaggio Italia)
CFI Camp Film City (slo.: baza Film City)
CNS Camp Novo Selo (slo.: baza Novo Selo)
KFOR Kosovo Force (slo.: sile za Kosovo)
LMT Liaison monitoring team (slo.: skupina za povezavo)
LN Lead Nation (slo.: vodilna država)
MEDEVAC Medical evacuation, Medevac or Medivac (slo.: medicinska evakuacija)
NATO North Atlantic Treaty Organization (slo.: organizacija severnoatlantskega sporazuma)
NSPA Nato Support Agency (slo.: koordinator logistične podpore)
PEACE OPERATIONS (slo.: mirovne operacije)

1 UVOD

»V zavezniških operacijah je večji poudarek na več nacionalnosti logistične podpore, ki racionalizira, koncentrira in skrbi za optimalno uporabo logističnih virov. V ta namen se ustanavljajo večnacionalna logistična poveljstva in enote, v katere države sorazmerno s silami za bojevanje in bojno podporo prispevajo svoje logistične vire, in sicer enote ali posamezne pripadnike. Obveznost sodelujočih držav v skupnih operacijah je, da na logističnem področju zagotovijo enakopraven delež med vrstami sil glede na vlogo v bojnem delovanju, skladno z velikostjo celotnega prispevka v operaciji. Tako je SV obvezana, da v zavezniške operacije prispeva tudi svoje logistične vire.« (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 30)

Slovenska vojska je prisiljena iskati rešitve v obliki sklepanja pogodb in sporazumov, na podlagi katerih lahko uspešno zagotavlja potrebno logistično podporo enotam Slovenske vojske. Ker pa je Slovenska vojska razmeroma majhen uporabnik uslug, kar posledično pomeni nezmožnost postavljanja specifičnih zahtev ponudniku, se za sklepanje pogodb z zunanjimi ponudniki povezuje z ostalimi partnerskimi državami.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Temelj organizacije NATO (ang. North Atlantic Treaty Organisation) oziroma Severnoatlantske pogodbene zveze glede koncepta logistike je večnacionalna logistična podpora, ki se vse bolj uveljavlja v praksi že zaradi nižanja stroškov. Koncept podpore Natovih sil je torej zagotoviti podporo silam posameznih držav ali večnacionalnim silam ter upoštevati njihovo različno sestavo in večnacionalno zgradbo. Zato imamo nacionalni podporni element, ki zagotavlja logistično podporo v operacijah v podporo miru in vzpostavlja stik z domovino za potrebe logistične podpore ter sodeluje z drugimi nacionalnimi podpornimi elementi drugih držav. Težave, ki se pojavljajo ob udeležbi v mednarodnem okolju, so predvsem omejenost lastnih kapacitet, doseganje nacionalnih standardov, doseganje operativnih zahtev za izvajanje posameznih nalog in zagotovitev ekonomičnosti uporabe virov. Slovenska vojska je na področju Kosova prisotna vse od leta 2000. V vseh teh letih je opravljala različne stabilizacijske in podporne naloge. V diplomski nalogi bomo predstavili pomen nacionalnega podpornega elementa na področju operacije ter raziskali smoter zunanje logistične podpore, glede možnosti zagotovitve poslovnega najema vozil za potrebe Slovenske vojske. Predvsem bomo analizirali stroške, ki se nanašajo na vzdrževanje vojaških terenskih vozil Slovenske vojske, ki se uporabljajo za operativne naloge za potrebe skupin za povezavo na področju Kosova.

1.2 NAMEN IN CILJ DIPLOMSKE NALOGE

V diplomski nalogi se bomo osredotočili predvsem na logistično podporo pripadnikov Slovenske vojske na operaciji na Kosovu, delovanju nacionalnega podpornega elementa ter analizi primerjave med uporabo lastnih vozil in možnosti najema civilnih vozil na področju operacije.

Cilj diplomske naloge je predstaviti logistično podporo Slovenske vojske na območju njenega delovanja na Kosovu. Prikazali in pojasnili bomo, na kakšen način poteka ter kakšni tehnični sporazumi veljajo za posamezne nastanitvene vojaške baze. V glavnem vsebinskem delu diplomskega dela bi želeli uporabo vozil členiti, obdelati zbrane podatke, ki opredeljujejo njihovo vzdrževanje ter jih analitično obdelati. Podatke bomo primerjali s pridobljenimi, ki opredeljujejo stroške poslovnega najema civilnih vozil na področju operacije. S pridobljenimi podatki bi lahko v prihodnosti izdelali projekt, s katerim bi glede na rezultat naloge prinesli morebitne rešitve in nove poglede.

1.3 OMEJITEV NALOGE

Obraavnana tematika logistične podpore v Slovenski vojski je pomembna in zahtevna naloga, za katero predpostavljamo, da naloge oziroma operacije oboroženih sil brez nje niso izvedljive. V diplomski nalogi bomo preučevali načine logistične podpore Slovenske vojske na mirovni operaciji na Kosovu.

Pri pregledu ključnih dokumentov smo omejeni z navajanjem specifičnih in natančnih informacij, zato v diplomski nalogi ne bomo obravnavali stopnjevanih dokumentov.

1.4 METODOLOGIJA

Predvidene metode:

- metoda klasifikacije, s katero bomo opredelili pojme,
- metoda deskripcije, s katero bomo opisovali različne pojme in dejstva iz teorije logistična podpora vojaških enot doma in v tujini,
- s primerjalno metodo bomo proučili pridobljene vire glede stroškov vzdrževanja vozil Slovenske vojske in jih kasneje primerjali z ravnanjem tujih vojsk na podlagi njihovih izkušenj.

V veliko pomoč, pa so bile tudi osebne izkušnje, pridobljene na MOM na Kosovu v letih 2009, ter 2013 in 2014.

1.5 OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV

1.5.1 Logistična podpora

»Logistična podpora je dejavnost, s katero se zagotovijo sposobnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanja. Obsega dejavnosti, ki se nanašajo na pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo. Izvaja se znotraj šestih, medsebojno povezljivih in soodvisnih funkcionalnih področij. To so oskrbovanje, premiki in transport, vzdrževanje, zdravstvena oskrba, vojaška infrastruktura ter finančna zagotovitev.« (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 15)

1.5.2 Mirovne operacije

»Mirovne operacije (angl. Peace Operations) v najširšem pomenu besede razumemo kot vse oblike vojaških in nevojaških aktivnosti, ki potekajo v kontekstu političnih in diplomatskih prizadevanj za vzpostavitev in ohranjanje mednarodnega miru. Mirovne operacije so sredstvo zunanje politike vse od začetka devetnajstega stoletja, razmahnile so se po drugi svetovni vojni, nov pomen pa so dobile po koncu hladne vojne oziroma po letu 1989. Mirovne operacije so ena od najbolj opaznih aktivnosti Organizacije združenih narodov (OZN), čeprav mnoge še vedno potekajo izven njenega okvirja.« (Jelušič, 2005, str. 12)

*Slika 1: Usposabljanje enot Slovenske vojske v mirovnih operacijah
(Vir: <http://www.slovenska-vojska.si/mednarodno-sodelovanje/mednarodne-operacije-in-misije/kosovo/>, dostopno dne 1. 4. 2019)*

1.5.3 Poveljevanje

»Poveljevanje je pristojnost, predpisana z zakonom, ki jo potrebuje poveljujoči za načrtovanje, organiziranje, vodenje in kontrolo dodeljenih sil. Je proces, v katerem uveljavlja svojo voljo in namen ter ju prenaša na podrejene. Temelji na vrednotah SV, strokovnosti in voditeljskih sposobnostih poveljnika, na normativnih aktih, ki poveljniku dajejo formalno avtoriteto in odgovornost, ter na učinkovitem in zanesljivem sistemu poveljevanja in kontrole.« (Vojaška doktrina, 2006, str. 63)

1.5.4 Pojem samozadostnost

»Učinkovitost delovanja enot izhaja neposredno iz razmerja med logistično samozadostnostjo in naslanjanjem na zmogljivosti zavezniških in civilnih virov. Logistična samozadostnost se načrtuje do ravni bataljonske bojne skupine. Pri tem se upoštevajo lastni in kriteriji zavezništva.« (Vojaška doktrina, 2006, str. 32)

2 VOJAŠKA LOGISTIKA

2.1 SPLOŠNO

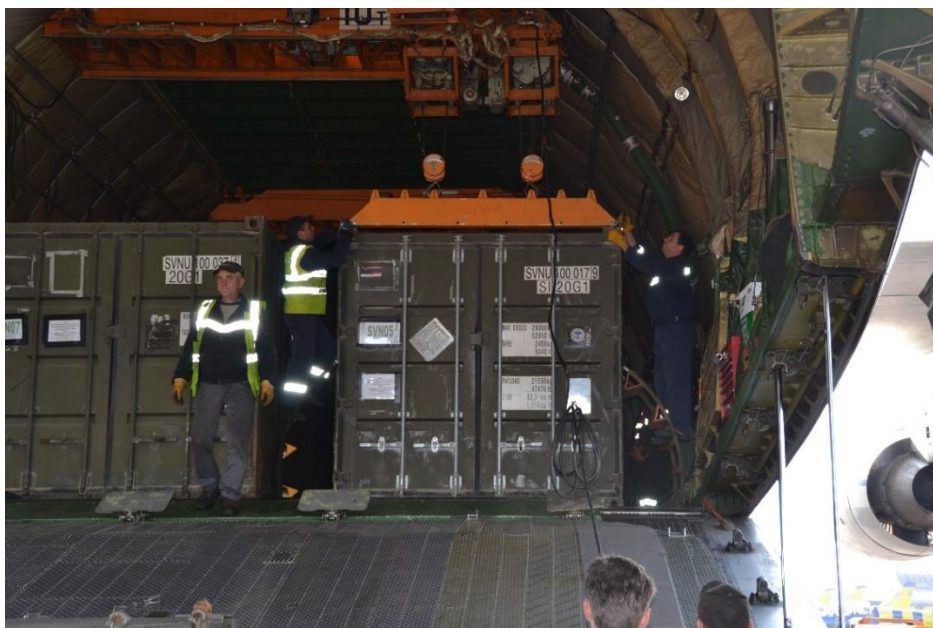
»Logistiko danes opredeljujemo kot znanost in aktivnost in ima bistveno širši pomen, kot sta oskrba ali distribucija. Glede na razvoj vojaških sistemov in gospodarstva ugotavljamo, da je največji pomen logistike v njenem prispevku k učinkovitejšemu izvajanju procesov in zniževanju stroškov poslovanja. V gospodarstvu se logistika ukvarja s prostorsko in časovno transformacijo materiala, energije in informacij. V vojaških sistemih je njen pomen veliko širši, saj poleg oskrbe z materialom vsebuje še druge logistične funkcije, ki se sicer v različnih vojskah lahko nekoliko razlikujejo. Običajno vključuje vzdrževanje materialnih sredstev, Transporte in premike ljudi ter materiala, zdravstveno oskrbo ljudi in živali, zagotavljanje in vzdrževanje infrastrukture ter zagotavljanje in upravljanje finančnih virov«.

Po Prebiliču se termin logistika pojavlja v dveh glavnih sferah: ekonomski in vojaški. Pri vojaški logistiki oskrbo definira kot podpomenko vojaške logistike (logistika sodobnega vojskovanja je bistveno več kot le oskrba). Razlikuje med logistiko, ki se pojavlja na strateškem nivoju, kot posrednik med nacionalnim gospodarstvom in vojaškimi enotami, in logistično podporo, ki se pojavlja na taktičnem nivoju in skrbi za neposredno podporo vojaških enot na bojišču (Podbregar, Bosotina, 2007, str. 8-9).

2.2 POJMOVANJE VOJAŠKE LOGISTIKE

Vojaška logistika je disciplina logistike, ki se ukvarja z zagotovitvijo blaga in storitev za izvajanje delovanja vojaških sil v določenem času in prostoru. Vojaška logistika predstavlja predvsem logistiko porabe in v manjši meri tudi del proizvodne logistike. Vojaška logistika zajema logistično načrtovanje in razvoj, štabne dejavnosti in postopke na logističnih funkcionalnih področjih in logistično zagotovitev delovanja vojaških sil. Vojaška logistika zajema tudi širok spekter podpornih logističnih aktivnosti. V funkcionalnem smislu vojaška logistika zajema:

- oblikovanje in razvoj logističnih struktur in sistemov logističnih funkcionalnih področij,
- nabavo, skladiščenje, premike, distribucijo, evakuacijo, razporeditev in razbremenitev z materialom,
- vzdrževanje in zagotavljanje vzdržljivosti in sposobnosti sredstev,
- transport in premike,
- pridobitev, uporabo, vzdrževanje in izločitev vojaške infrastrukture,
- preventivno zdravstveno varstvo, zdravstveno in veterinarsko oskrbo,
- finančno zagotovitev. (Koncept preoblikovanja logistike, 2003, str. 6)

*Slika 2: Primer transporta materialnih sredstev
(Vir: Tomažič, 2019)*

2.2.1 NATO definicija logistike

Danes je definiranje vojaške logistike in njeno praktično izvajanje v Slovenski vojski prilagojeno standardom zveze NATO. V Natu je dogovorjena definicija logistike

zapisana v 42. poglavju priročnika zveze NATO (angl. NATO Glossary of TERMS and Definitions AAP-6). Opredelitev NATO se sklicuje na "znanost o načrtovanju in izvajajo gibanja in vzdrževanje sil". Izraz se nanaša na vidike vojaških operacij, ki se ukvarjajo z naslednjimi:

- načrtovanje in razvoj, nabava, skladiščenje, transport, distribucijo, vzdrževanje, evakuacija in odlaganje materiala,
- prevoz osebja, nakupom, gradnjo, vzdrževanje, delovanje in razporeditev objektov,
- pridobitev ali opravljanje storitev,
- zdravstveno in podpora zdravstvenih storitev. (Delopst, 2011, str. 4-5)

2.3 VLOGA IN POMEN VOJAŠKE LOGISTIKE

Vloga in pomen moderne vojaške logistike v oboroženih silah sta se okrepila zlasti v drugi svetovni vojni in po njej. S tehnološkim razvojem, celovitim obvladovanjem kopenske, morske, zračne in vesoljske dimenzije, vse večjim številom osebja, oborožitve ter druge vojaške opreme se je pomen logičnega in racionalnega razporejanja virov, potrebnih za uspeh poslanstev vojaških operacij, nenehno večal. Poveljniki, ki so se dobro zavedali pomena tako svoje kot sovražnikove logistike, so imeli nedvomno več možnosti za zmago, kar se je pokazalo v zgodovini vojaških spopadov. Poleg izobraženih in usposobljenih pripadnikov, ki delujejo na funkcijskem področju logistike, je zelo pomembno, da vojaško logistiko poznajo tudi poveljniki v oboroženih silah in obrambnem sistemu. Za države je značilno, da pri oblikovanju vojaške logistike upoštevajo namen in vlogo vojske, ki sta določena v političnih in zakonskih dokumentih države. Meja med uporabo svojih vojaških in zunanjih virov tako postaja zamegljena, največja skrb današnjih vojaških logistov pa je zagotovitev najpomembnejših lastnih virov za temeljne naloge oboroženih sil, ki jih lahko opravljajo samo strokovno usposobljeni ter izurjeni pripadniki vojske, zmožni delovanja v kriznem in vojnem okolju. Vojaška logistika je vgrajena v obrambne sisteme držav in zagotavlja oboroženim silam materialne ter druge razmere za delo v miru, krizi in vojni. Za sodobne vojne z asimetričnimi grožnjami sta namreč značilni udeležba velikega števila ljudi ter uporaba različnih vrst orožja, vojaške tehnike, opreme, streliva, pogonskega goriva in olj, večjega števila nadomestnih delov za bojno tehniko ter več vrst storitev. To povečuje težave z oskrbovanjem, sledenjem gibanja materialnih sredstev, vzdrževanjem, premiki in transporti, skladiščenjem, evidencami, prehrano, oblačenjem, oskrbo ranjenih in obolelih ter celotnim upravljanjem človeških in materialnih virov. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 12-14)

2.4 NAČELA VOJAŠKE LOGISTIKE

Načela vojaške logistike izhajajo iz splošnih spoznanj o zakonitostih delovanja oboroženih sil in zgodovine vojaških spopadov. Predstavljajo podlage, na katerih se gradi organizacija logistične podpore vojaških operacij. Načela vojaške logistike so:

- **EKONOMIČNOST:** načrtovana, usklajena in učinkovita uporaba danih logističnih virov za doseganje največjih mogočih učinkov. Kaže se s porabo materialnih in finančnih sredstev (stroški) ter z vloženimi napori izvajalcev.
- **ENOSTAVNOST:** način organiziranosti in izvedbe logistične podpore vojaški operaciji, ki mora težiti k preglednosti ter preprostemu razumevanju sodelujočih.
- **OSREDOTOČENOST:** usmerjenost vseh dejavnosti in logističnih virov v zagotovitev uspeha načrtovanega delovanja. Dosega se po načelu od pomembnega (točke osredotočenja) do manj pomembnega.
- **PRAVOČASNOST:** vse naloge logistike morajo biti opravljene v dogovorjenem ali predpisanem času. Zamude pomenijo zmanjševanje bojne moči enot in posledično lahko tudi izgubljene bitke. Sistem in subjekti logistike morajo biti organizirani tako, da lahko pravočasno zagotavljajo vse ukrepe, nujne za doseganje ciljev.
- **PREDVIDEVANJE:** ocenjevanje in načrtovanje verjetnih potreb po logistični podpori na vseh funkcionalnih področjih logistike ter različnih ravneh logistične podpore, in sicer še pred izraženimi zahtevami enot.
- **PREGLEDNOST:** štabni organi logistike in enote morajo imeti v vsakem trenutku natančne podatke o stanju na vseh funkcionalnih področjih logistike, saj so bistven element pri odločanju poveljnikov.
- **PRILAGODLJIVOST:** sistem logistične podpore mora biti prilagodljiv in ustrezno odziven za doseg uspeha v operaciji.
- **PRISTOJNOST:** je tudi odgovornost, ki mora biti natančno določena in nedvoumna.
- **SODELOVANJE:** na področju logistične podpore mora biti vzpostavljena najvišja stopnja sodelovanja med vsemi funkcionalnimi področji logistike, drugimi funkcijskimi področji, med enotami, ki jih podpira, ter vsemi drugimi subjekti, ki lahko prispevajo k zanesljivosti in uspešnosti.

- USKLAJENOST: zahteva logično in pregledno sodelovanje, obveščanje ter delitev nalog na različnih ravneh vodenja, poveljevanja in upravljanja.
- ZADOSTNOST: logistična podpora omogoča načrtovano količinsko in kakovostno podporo enotam ter s tem izpolnjevanje njihovih poslanstev in nalog. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 16-17)

3 LOGISTIČNA PODPORA SV

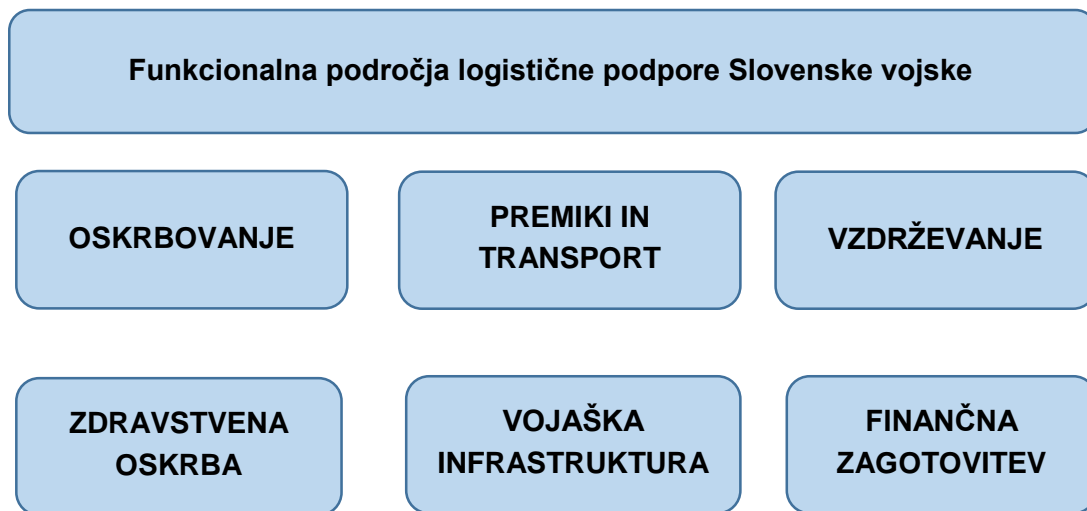
3.1 UPORABNA LOGISTIKA

V obrambnem sistemu Republike Slovenije je nosilec uporabne logistike SV. Za uporabno logistiko se uporablja termin logistična podpora SV. Logistična podpora je dejavnost, s katero se zagotovijo sposobnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanja. Obsega dejavnosti, ki se nanašajo na pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo. Izvaja se znotraj šestih, medsebojno povezljivih in soodvisnih funkcionalnih področij. To so oskrbovanje, premiki in transport, vzdrževanje, zdravstvena oskrba, vojaška infrastruktura ter finančna zagotovitev. Materialna sredstva se skladno z navodili in pravili uporabe, ki jih predpiše proizvodna logistika, uporabljajo in spremljajo skozi ves predviden življenjski cikel, do predaje sredstev v izločitev. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 15)

*Slika 3: Vzdrževanje vozil na mirovnih misijah
(Vir: Tomažič, 2019)*

Slovenska "Vojaška doktrina" definira logistično podporo, in sicer kot: "... dejavnost, ki se izvaja z namenom zagotovitve sposobnosti za delovanje in ohranjanja vzdržljivosti sil za vse načine in vrste delovanj. Obsega aktivnosti, ki se nanašajo na pridobivanje, skladiščenje, razdelitev, vzdrževanje in evakuacijo materialnih sredstev, premik moštva in sredstev, pridobivanje, vzdrževanje in upravljanje vojaške infrastrukture, zagotavljanje storitev in zdravstveno oskrbo. Izvaja se v okviru šestih, medsebojno povezljivih in soodvisnih funkcionalnih področij: oskrbovanje, premiki in transport, vzdrževanje (materialnih sredstev), zdravstvena oskrba, vojaška infrastruktura in finančna zagotovitev" (Vojaška doktrina, 2006: 62). V njej zasledimo tudi, da materialni viri SV (oborožitev, oprema, vojaška infrastruktura in druga materialna sredstva) "... temeljijo na materialnih in finančnih zmožnostih države, zagotavlja pa jih sistem logistične podpore SV..." (Vojaška doktrina, 2006, 31)

Slika 4: Funkcionalna področja logistične podpore Slovenske vojske
(Vir: Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 20)

3.2 NALOGE LOGISTIČNE PODPORE

Temeljne naloge logistične podpore so:

- oblikovanje, organiziranje in razvoj logističnih struktur ter logističnih funkcionalnih področij,
- pravočasno in kakovostno načrtovanje logistične podpore,
- optimalno izkoriščanje razpoložljivih kadrovskih, materialnih in finančnih virov ter skrb zanje,
- oskrbovanje poveljstev, enot ali posameznikov,
- premiki in transporti osebja ter materialnih sredstev,
- vzdrževanje in upravljanje materialnih sredstev,
- zdravstvena oskrba pripadnikov SV ali oboroženih sil držav zaveznic ter veterinarska oskrba,
- upravljanje vojaške infrastrukture,
- finančna zagotovitev delovanja SV doma in v tujini. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 17)

*Slika 5: Upravljanje vojaške infrastrukture v vojašnici Pivka
(Vir: Tomažič, 2019)*

3.3 VLOGA LOGISTIČNE PODPORE

Glede na vlogo v bojnem ali nebojnem delovanju se sile za logistično podporo SV uvrščajo med sile za zagotovitev delovanja, pri čemer je njihova glavna naloga zagotavljanje možnosti za delovanje in ohranjanje vzdržljivosti sil. Logistična podpora SV je prisotna pri vseh načinih delovanja, ofenzivnem, defenzivnem, stabilizacijskem, specialnem, informacijskem podpornem in prehodnem, s pravočasno zagotovitvijo materialnih virov in storitev pa poveljnikom omogoča izpolnjevanje nalog. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 19)

3.4 ORGANIZIRANOST LOGISTIČNE PODPORE

Temeljna organizacijska delitev funkcijskega področja logistike je delitev na medsebojno povezljiva in soodvisna logistična funkcionalna področja, ki so: oskrbovanje, premiki in transport, vzdrževanje, zdravstvena oskrba, vojaška infrastruktura ter finančna zagotovitev. Vodja posameznega funkcionalnega področja je v določenem poveljstvu SV strokovno odgovoren za delovanje področja v poveljstvih in enotah, ki jim je poveljstvo nadrejeno. V poveljstvih SV je funkcijsko področje logistike organizirano v štabnih organih logistike. To so posamezniki ali skupine, organizirane in izurjene za svetovanje in vodenje logistične podpore v poveljstvih in enotah SV ter v zavezništvu. Naloga štabnih organov logistike je

usmerjanje, upravljanje in vodenje logistične podpore SV skladno z veljavno normativno ureditvijo ter usmeritvami nadrejenega. Sile za zagotovitev delovanja, med katere spadajo logistične in vojaške zdravstvene enote, enote za zračni transport ter letalske in mornariške baze, delimo na premestljive in nepremestljive. Premestljive logistične in vojaške zdravstvene enote so tiste, ki so v sestavi premestljivih sil za bojevanje, sil za bojno podporo ali pa so organizirane za samostojno delovanje v operacijah. Nepremestljive enote vojaške logistike so enote prostorske logistike in so namenjene logistični podpori SV na območju Republike Slovenije. Posamezni deli iz njihovih sestav se lahko uporabijo tudi za sodelovanje v operacijah s premestljivimi silami. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 19)

3.5 ORGANIZIRANOST POVELJEVANJA

Za logistično podporo enotam SV so odgovorni načelnik najvišjega vojaškega štaba SV ter njemu podrejeni poveljniki poveljstev in enot. Pri odločitvah s funkcijskega področja logistike jih podpirajo načelniki štabnih organov logistike. Na najvišji strateški ravni vojaške organiziranosti SV je načelnik štabnega organa logistike odgovoren za uresničevanje politike logistične podpore SV, ki jo opredeljujejo normativni akti in usmeritve načelnika generalštaba Slovenske vojske. Načelniki štabnih organov logistike podrejenih poveljstev izvajajo svoje naloge skladno z normativnimi akti s funkcijskega področja logistike, usmeritvami načelnika štabnega organa logistike nadrejenega poveljstva ter usmeritvami svojega poveljnika. Delovanje in usmeritve štabnih organov logistike morajo biti skladni z usmeritvami nadrejenega, z načelom enostarešinstva ter upoštevanjem linije vodenja in poveljevanja. Logistična in vojaška zdravstvena poveljstva ter enote lahko delujejo skladno s svojo mirnodobno organiziranostjo in nalogami, lahko pa delujejo tudi v začasnih sestavah, tako znotraj SV kot zavezništva. V primeru takšnega delovanja se na podlagi naloge nadrejenega poveljnika ali sporazumov v zavezništvu določi način poveljevanja. Poveljevanje je lahko popolno ali omejeno glede na pooblastila poveljujočega in vključuje naslednje oblike omejene pristojnosti:

- operativno poveljevanje,
- operativna kontrola,
- taktično poveljevanje,
- taktična kontrola,
- administrativna kontrola,
- usklajevalna pooblastila. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 20-21)

3.6 TAKTIČNA, OPERATIVNA IN STRATEŠKA LOGISTIČNA PODPORA

Zahteve po logistični podpori so odvisne od splošnih varnostnih razmer v okolju, nalog enot, stopnje ogroženosti ali situacije na bojišču. Za uresničevanje teh zahtev

logistična podpora deluje kot taktična, operativna in strateška, pri čemer upoštevamo strukturo SV in strukturo enot zavezništva.

- Taktična logistična podpora obsega področje delovanja bataljona, bataljonske bojne skupine, brigade in brigadne bojne skupine ter vzdržuje sposobnost teh enot za izvedbo nalog. Pri taktični logistični podpori so bistvene naloge oskrbovanja, premikov in transporta, vzdrževanja, zdravstvene oskrbe, vojaške infrastrukture ter finance zagotovitve, namenjene pripadnikom enot, kar jim omogoča izpolnitev poslanstva in nalog. Uspešna taktična logistična podpora SV zagotavlja enotam podporo ob pravem času in na pravem kraju.
- Operativna logistična podpora se izvaja v višjih vojaških sestavah, kot je operativno poveljstvo, osredotočena pa je na vzpostavitev in vzdrževanje oskrbovalnih poti ter podporo silam na območju delovanja, skladno s prednostnimi nalogami, ki jih določi poveljnik operativnih sil. Vanjo spadajo sprejem sil ter nadaljnji premiki enot in osebja, zagotavljanje infrastrukture, razdelitev in upravljanje rezerv, sklepanje pogodb, zagotavljanje storitev in nadzor prometa doma ali v tujini.
- Strateška logistična podpora načrtuje, usmerja in vodi celotno delovanje logistične podpore SV. Je kombinacija aktivnosti nacionalnih vojaških elementov in civilnih organizacij pri preskrbi vojske. Ukvarja se s strateško premičnostjo na nacionalni ravni, nacionalno nabavo, načrtovanjem logističnih sil ter strateško koncentracijo logističnih sil in sredstev na območju delovanja. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 21-22)

3.7 ŠTIRI RAVNI LOGISTIČNE PODPORE

Povezanost taktične, operativne in strateške logistične podpore se kaže v ravneh logistične podpore enot. Logistična podpora SV v smislu operativnosti in vzdržljivosti sil največkrat poteka na štirih ravneh. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 24)

3.7.1 Prva raven logistične podpore

Prva raven logistične podpore zagotavlja temeljno taktično delovanje enot z lastnimi formacijskimi viri vojaške opreme in logističnega kadra. Podpora se omejuje na tri dni bojnega delovanja nizke intenzivnosti, brez obnavljanja virov in zagotavljanja storitev. Logistična podpora zagotavlja taktične premike enot ter bojno in zdravstveno oskrbo na bojišču, vključno z evakuacijo moštva in izvleki materialnih sredstev. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 24)

3.7.2 Druga raven logistične podpore

Drugo raven logistične podpore izvajajo formacijske ali namensko oblikovane logistične in vojaške zdravstvene enote, ki poleg dopolnjevanja prve ravni zagotavljajo večino storitvenih dejavnosti. V enote na drugi ravni se lahko vključujejo specialistični logistični moduli pridodanih enot. Druga raven zagotavlja do sedemdnevno oskrbo z vsemi oskrbnimi razredi, z dostavo do osnovne enote in evakuacijo materialnih sredstev ter vzdrževanjem, vključno z zamenljivostjo sklopov. Izjemoma lahko v primeru bojiščno odločujočega streliva dostava poteka neposredno do oborožitvenih sistemov v prvi bojni črti. Druga raven logistične podpore lahko zagotavlja logistično podporo tudi enotam, ki v svoji sestavi nimajo svojih logističnih enot ali pa so te namenjene za druge naloge. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 25)

3.7.3 Tretja raven logistične podpore

Tretja raven logistične podpore se v Republiki Sloveniji v miru največkrat uresničuje z zunanjimi izvajalci. V operacijah kriznega odzivanja, predvsem pa v operacijah po petem členu Natove pogodbe, se ta raven podpore uresničuje z vključevanjem logističnih virov SV v mednarodne združene sestave logističnih enot višjih ešalonov. V takih primerih navadno logistične in vojaške zdravstvene enote SV preidejo pod operativno kontrolo poveljnika združenega (logističnega) poveljstva. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 25)

3.7.4 Četrta raven logistične podpore

Najvišja raven logistične podpore v operacijah zunaj ozemlja Republike Slovenije je povezava med domačo oskrbno linijo in logistično podporo v združenem območju delovanja. Raven zagotavlja preglednost in pretok razredov oskrbe do operativno zahtevanih tridesetdnevni standardni zalog. Navadno se ta raven uresničuje v obliki nacionalnega podpornega elementa (NPE). Temeljne logistične funkcije nacionalnega podpornega elementa so:

- organizacija in usklajevanje sprejema ter namestitve osebja in opreme, ki prihaja na območje delovanja ali se od tam vrača,
- organizacija ter usklajevanje sprejema, skladiščenja in razdeljevanja sredstev posameznih razredov oskrbe,
- organizacija in usklajevanje transportnih storitev,
- priprava in izvajanje zdravstvene evakuacije,
- usklajevanje z organi podpore države gostiteljice v državi gostiteljici,
- usklajevanje z drugimi subjekti, ki znotraj pogodb in sporazumov sodelujejo pri logistični podpori enot SV,
- izvajanje finančne zagotovitve ter sklepanje pogodb,
- sodelovanje pri prevozi posmrtnih ostankov preminulih pripadnikov SV,

- opravljanje drugih nalog s področja logistične podpore, ki so predvsem nacionalne in jih odreja najvišji predstavnik SV na območju operacije. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 25-26)

Slika 6: Transportne storitve v Slovenski vojski
(Vir: Tomažič, 2019)

4 LOGISTIČNA PODPORA SLOVENSKE VOJSKE NA KOSOVU

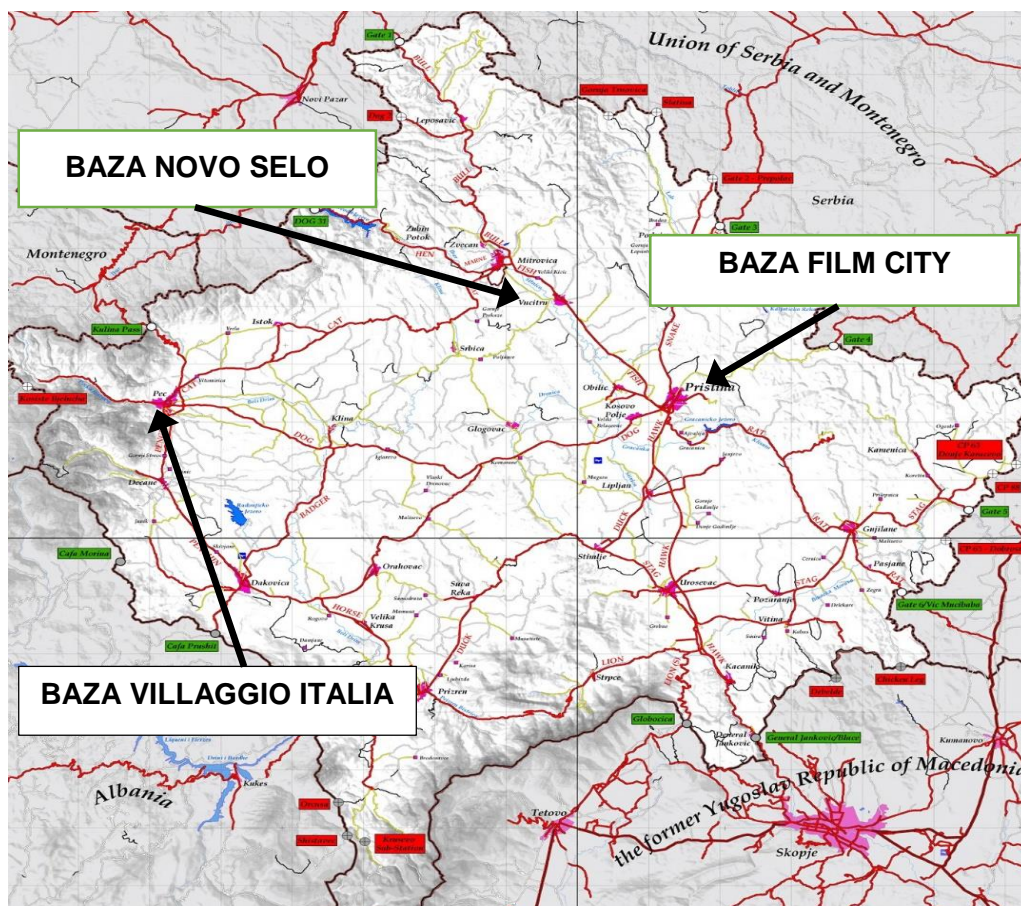
4.1 SLOVENSKA VOJSKA V NATO OPERACIJI NA KOSOVU

Zveza Nato je na Kosovu prisotna od leta 1999. S svojo prisotnostjo podpira obsežne mednarodne napore za vzpostavitev miru in stabilnosti na Kosovu. Sile za Kosovo (ang. Kosovo Force) v nadaljevanju KFOR, pod vodstvom Nata, so bile prvič razmeščene marca 1999, po osemindesetdnevni zavezniški zračni operaciji, katere namen je bil zaustaviti razvijajočo se humanitarno katastrofo.

Natova operacija je bila izvedena po enoletnih spopadih v pokrajini in neuspešnih naporih mednarodne skupnosti, da bi konflikt zaustavila po diplomatski poti.

Zavezniška podpora sil KFOR na Kosovu se izvaja na podlagi Resolucije Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov št. 1244 in vojaškega tehničnega sporazuma med Natom ter vladama Zvezne republike Jugoslavije in Republike Srbije. Sprva je bila naloga Nata zaustaviti nasilje in grožnje jugoslovanskih in srbskih sil proti Kosovu, vzpostaviti varnost ter zagotoviti javni red in mir, podpreti mednarodna humanitarna prizadevanja ter podpreti prisotnost mednarodnih civilnih pripadnikov v pokrajini. Danes si sile KFOR še naprej prizadevajo zagotavljati in ohranjati varnost na Kosovu za vse državljane, ne glede na njihovo narodnostno poreklo (Vir: <http://www.slovenskavojska.si/mednarodnosodelovanje/mednarodne-operacije-in-misije/kosovo/> dne 27. 3. 2019)

Slovenska vojska je svoje pripadnike prvič napotila na Kosovo januarja 2000. Do leta 2007 so slovenske enote delovale v sestavi sil drugih vojsk, februarja 2007 pa je Slovenska vojska prvič v svoji zgodovini na mednarodno operacijo in misijo napotila enoto velikosti bataljona. Takrat je bataljon prvič prevzel lastno območje odgovornosti in poveljeval pripadnikom tuje vojske, članice zveze Nato. Sočasno je Slovenska vojska na Kosovo napotila še strokovnjake za civilno-vojaško sodelovanje in izvedla več projektov v okviru pomoči lokalnemu prebivalstvu, ki so bili na lokalni ravni odmevni. Naloge slovenskih vojakov na Kosovu vključujejo vzdrževanje varnega in stabilnega okolja, zagotavljanje pogojev za prenos odgovornosti civilnim oblastem, izvajanje kontrole na komunikacijah in kontrolnih točkah, varovanje objektov posebnega pomena ter izvajanje projektov civilno-vojaškega sodelovanja (Vir: <http://www.slovenskavojska.si/mednarodnosodelovanje/mednarodne-operacije-in-misije/kosovo/> dne 27. 3. 2019)

Slika 7: Lokacije nastanitve pripadnikov Slovenske vojske na Kosovu
(Vir: NPE KFOR 38, 2019)

4.2 SPLOŠNO O LOGISTIČNI ZAGOTOVITVI SLOVENSKE VOJSKE NA KOSOVU

Slovenska vojska na Kosovu sledi možnostim logistične oskrbe, ki so na voljo v coni operacije. Pri tem je najprej na podlagi sporazuma dogovorjeno sodelovanje med SV in državo, ki ima vlogo vodilne države v sektorju, v katerem delujejo sile SV. Medsebojne odnose pri logistični zagotovitvi so podrobneje definirane v tehničnem sporazumu med obema državama.

Drugi del logistične zagotovitve Slovenski kontingent prejema preko nacionalne logistične podpore iz Slovenije. Gre za tiste logistične potrebe, ki jih ni možno prejemati na področju operacije zaradi specifične opreme, ki jo SV ima v svoji oborožitvi. Velik del te zagotovitve pomeni zagotavljanje streliva za celoten kontingent, predvsem pa vzdrževanje opreme na tehnični ravni vzdrževanja in zagotavljanja rezervnih delov za popravila, ki jih enota v okviru svojih zmožnosti opravlja na terenu v času izvajanja operacije. Rotacija in strateški transport je prav

tako v domeni nacionalne logistične zagotovitve. Gre za zelo kompleksno logistično nalogo, kjer pri izvedbi sodeluje najprej operativni nivo logistike SV iz sestave poveljstva sil SV, enote, ki gre na izvajanje naloge, nacionalni podporni element, poveljstvo KFOR, ki nadzira in koordinira premike enot znotraj cone operacije in vzpostavlja stike z državami, skozi katere transport potuje, ter na koncu še pogodbeni izvajalci, ki izvajajo pomorski ali železniški transport za potrebe SV. Del svojih logističnih potreb Slovenski kontingent zadovoljuje tudi preko zunanjih pogodbenih izvajalcev, ki delajo v coni operacije. Kontakte z možnimi izvajalci načeloma zagotavlja vodilna država za neposredno sodelovanje in koordiniranje take oskrbe pa je zadolžen NPE. (Harc, 2009, str. 31-32)

4.3 LOGISTIČNE OBVEZNOSTI VODILNE DRŽAVE V SEKTORJU

Najpogostejša oblika skupne logistične podpore je podpora na podlagi sporazuma z vodilno državo na operaciji ali v okviru višje enote. V okviru KFOR se Slovenska vojska v delu logistične zagotovitve naslanja vodilno državo v sektorju. Podrobnosti sodelovanja so zapisane v tehničnem sporazumu med ministrstvom za obrambo obeh držav. Sporazum je bil podpisan že ob začetku sodelovanja z italijansko vojsko in je bil nadgrajen tako, kot se je spreminjala struktura slovenskih sil na misiji. Sporazum se nanaša na tisti del slovenskih enot, ki delujejo v okviru italijanskega sektorja. Glavna področja, ki jih sporazum definira, so: uvodna splošna določila, zagotavljanje nastanitvenih kapacitet, prehrana za vojake nastanjene v italijanski bazi, dovajanje sil v cono delovanja in njihov povratek z misije, medicinska zagotovitev, način plačevanja uslug in storitev ter ostala zakonska in prehodna določila. V nadaljevanju bodo podani glavni poudarki s področja logistične zagotovitve, ki definira medsebojne obveznosti obeh strani sporazuma. (Harc, 2009, str. 32-33)

4.4 NASTANITEV

Po sprejetem tehničnem sporazumu Italijanska vojska zagotavlja kapacitete namestitve za pripadnike Slovenske vojske, glede na število pripadnikov. SV pa je kasneje odgovorna za koriščenje in vzdrževanje namestitvenih kapacitet. V primeru prenove ali dograditve teh kapacitet se lahko dela v bazi Camp Villaggio Italia (v nadaljevanju CVI), izvedejo samo po predhodni odobritvi s strani Italijanske vojske, vendar na lasten strošek.

4.5 ZAGOTAVLJANJE PREHRANE

Kot vodilna država se Italija s sporazumi zavezuje, da bo za pripadnike Slovenske vojske zagotavljala prehrano ter jedilniške kapacitete enako, kot jih zagotavlja za pripadnike Italijanske vojske. Stroški zagotavljanja prehrane se obračunavajo po veljavnem ceniku.

4.6 DOVAJANJE ENOT V CONO OPERACIJE IN NJIHOV POVRATEK V SLOVENIJO

Dovajanje pripadnikov in njihov povratek v Slovenijo je v domeni matične države Slovenije. Slovenska vojska za prevoz koristi storitve pogodbenega letalskega izvajalca podjetja Adria Airways, kadar gre za prevoz pripadnikov SV, kateri so napoteni na področje operacije. Podjetje Adria Airways za prevoz nudi čarterske plete. Prav tako se za rotacije kontingentov koristi letalo tipa C-17, glede na zakupljene ure leta. Za prevoze pripadnikov SV na letališče v Sloveniji se preko dispečerskega centra poda zahtevek za vojaški ali civilni avtobus. Na relaciji od letališča na Kosovu in bazo v Peči se koristijo avtobusne kapacitete zunanjih ponudnikov. Prav tako se za transport opreme in moštva na območje operacije lahko izvede z ladjo. Primer za tovrsten premik je bil napotitev Slovenskega kontingenta KFOR 15, ko je SV na območje delovanja napotila enoto velikosti bataljona.

Slika 8: Vrste premikov na področje operacije
(Vir: Nacionalni center za kontrolo premikov, 670. LOGP, 2018)

4.7 ZAGOTAVLJANJE MEDICINSKE PODPORE

Pred samo napotitvijo na operacijo, pripadniki SV opravijo zdravniški pregled, so po potrebi tudi cepljeni in imajo pri sebi osebni komplet za prvo pomoč. SV na področju operacije v bazi CVI zagotavlja zdravstveno oskrbo z skupino bolničarjev in tehnikov. Organiziranost zdravstvene oskrbe na podlagi dežurstva poteka neprekinjeno 24/7. Pripadniki SV se v primeru bolezni ali poškodb najprej napotijo v ambulanto I. nivoja vojaške zdravstvene oskrbe. V primeru nezmožnosti zagotovitve oskrbe glede na stanje obolelega oziroma poškodovanca, pa se le tega napoti v ambulanto II. oziroma III. nivoja vojaške zdravstvene oskrbe. Prevoz izvede italijanska vojska z njihovimi kapacitetami. V primeru transporta poškodovanca v Slovenijo poskrbi SV sama.

4.8 OSTALE USLUGE IN STORITVE

Kot vodilna država je Italija odgovorna za morebitne ostale storitve, ki jih enote SV potrebujejo za delovanje. Prav tako Italija sproti dostavlja cene posameznih storitev poveljniku Slovenskega kontingenta.

4.9 IZVAJANJE LOGISTIČNIH NALOG NA PODLAGI TEHNIČNIH SPORAZUMOV

OSKRBA

Oskrba z hrano in vodo poteka skladno s tehničnim sporazumom v vojaški bazi CVI preko države voditeljice Italije, v bazi Camp Film City (v nadaljevanju CFC) in bazi Camp Novo Selo (v nadaljevanju CNS) pa s posredovanjem koordinatorja logistične podpore (ang. Nato Support Agency) v nadaljevanju NSPA, ki predstavlja vmesni člen med silami Nata in pogodbenimi partnerji. Koordinator logistične podpore se koristi takrat, kadar nobena od držav nastanjenih v vojaški bazi nima interesa prevzeti vlogo vodilne države. Na podlagi pogodb med državami, katere koristijo kapacitete baze in koordinatorja logistične podpore, agencija zagotovi samo delovanje baze in posledično racionalizacijo nastalih stroškov. Kadar poveljnik Slovenskega kontingenta na Kosovu ob koncu meseca potrdi količino zagotovljene hrane, vode in ostalih uslug z svojim podpisom, takrat italijanska vojska izstavi račune. Nacionalni podporni element zbere račune in jih pošlje v Slovenijo. Potrošni material se za potrebe pripadnikov zagotavlja preko zunanjih ponudnikov, zanj se bremeni finančni proračun Slovenskega kontingenta. Italijanska vojska lahko po potrebi zagotavlja prehrano tudi takrat, kadar SV želi sama pripraviti določene obroke. Po navadi se ta praksa izvaja v primerih svečanosti ali pa takrat kadar se neka manjša enota za nek krajši čas prestavi izven klasičnih vojaških baz na območju delovanja operacije. Pripadniki SV lahko koristijo usluge prehrane tudi v ostalih vojaških bazah, ne le zgolj

v matičnih. V takem primeru se stroški prehrane obračunajo po veljavnem ceniku baze v kateri se je usluga konkretno koristila. Država, ki vodi kuhinjo v taki bazi pa izstavi račun v NPE SVNKON. Pranje perila se prav tako izvaja na podlagi tehničnega sporazuma z Italijo.

Slika 9: Jedilnica v bazi Villaggio Italia

(Vir: Internet <https://it.paperblog.com/kosovo-base-villaggio-italia> (Dostop 22. 3. 2019))

OPREMA IN OBOROŽITEV

Vsa oprema in oborožitev se pred odhodom na področje operacije zadolži v Sloveniji (npr. popolnjevanje z artikli bojne uniforme se izvaja v Rojah), vozila in ostala materialna sredstva se prevzamejo v območju delovanja in so last SV razen določenih sredstev zvez (npr. radijska naprava tipa VCN ali sistem sledenja enot imenovan KFTS), katera so last Italije in so potrebna za izvajanje dodeljenih nalog v območju delovanja. Vso potrebno strelivo se zagotavlja iz Slovenije, oziroma se ga prevzame v območju odgovornosti pri menjavi kontingenta.

OSKRBA Z GORIVOM IN MAZIVI

Vsa oskrba z gorivom se izvaja preko tehničnega sporazuma, oziroma s posredovanjem večjega strokovnega partnerja. Kadar poveljnik Slovenskega kontingenta ob koncu meseca potrdi količino zagotovljene količine goriva z svojim podpisom, takrat italijanska vojska izstavi račune. Nacionalni podporni element, zbere račune in jih pošlje v Slovenijo. Razne tekočine, maziva in aditivi kot je sredstvo za čiščenje vetrobranskih stekel in podobno se zagotovi iz Slovenije.

VZDRŽEVANJE

Osnovno vzdrževanje, ter vzdrževanje na I. in II. stopnji se izvaja v logistični delavnici v bazi Villaggio Italia v Peči. Vzdrževanje se izvaja z lastnimi resursi, ter koriščenjem zunanjega izvajanja logistične podpore. Zunanje izvajanje logistične podpore se uporablja predvsem pri zagotavljanju vzdrževanja in izvajanja servisov za vozila Mercedes-Benz, izvaja ga zunanji izvajalec v Djakovici MB XHARRA. III. Stopnjo vzdrževanja zagotavljamo v Sloveniji. Gradbeni in drugi material se po potrebi naroča preko dobaviteljev v območju delovanja.

*Slika 10: Delavnica za vzdrževanje motornih vozil
(Vir: Tomažič, 2019)*

Slika 11: Pogodbeni servis za Mercedes-benz v Djakovici

(Vir: Internet <https://gjirafa.biz/nsht-mercedes-benz-xharra-1> Dostop 26. 3. 2019)

ZDRAVSTVENA ZAGOTOVITEV

Zdravstvena zagotovitev je organizirana na sledeč način: V bazi v Peči zagotavlja zdravstvena enota Slovenske vojske v velikosti 2 bolničarja in 2 medicinska tehnika, ter 2 nujni reševalni vozili. Zdravstvena ekipa izvaja osnovno oskrbo in sprejem pacientov, ter 24 urno pripravljenost v obliki dežurstva. Po vseh vojaških bazah na področju delovanja je zagotovljena zdravstvena oskrba na nivoju ROLE 1. V Prištini, v sestavi vojaške baze CFC se zagotavlja zdravstvena oskrba na nivoju ROLE 2. V Prištini zagotavlja Medical Hospital ROLE 3, ter v Skopju oziroma v Ljubljani se koristi zdravstvena oskrba na nivoju ROLE 4.

PREMIKI IN TRANSPORT

Nacionalni podporni element Slovenske vojske na Kosovu je odgovoren za vse premike enot in posameznikov tako znotraj območja delovanja kot tudi v Sloveniji (v primeru koriščenja dopustov in premikov ob menjavi kontingentov). V sodelovanju s Poveljstvom sil Slovenske vojske, se načrtujejo in izvedejo vsi potrebni premiki, sem sodi tudi tako imenovani zračni most (dostava pošte, rezervnih delov, po potrebi streliva in podobno). V območju delovanja pripadniki Slovenske vojske koristijo tudi usluge zunanjega izvajalca - prevoznika za avtobusni transport (dopusti in ostalo). Prav tako ima SV sklenjen sporazum z letalskim podjetjem Adrio Airways in Intereuropa, ter zakupljene ure leta za letalo tipa C-17 (menjava kontingentov). Vse enote SV v območju delovanja imajo svoja vozila za potrebe izvajanja operativnih nalog, ter organizirane svoje vozne parke katere nadzira nacionalni podporni element.

INFRASTRUKTURA

Za namestitev pripadnikov SV je poskrbljeno preko tehničnih sporazumov oziroma s posredovanjem večjega strokovnega partnerja. Večina popravil je urejena s tehničnim sporazumom. V bazah v Prištini in Novem Selu, pa po potrebi preko zunanjih izvajalcev za naše objekte po predhodni odobritvi iz Slovenije. V nastanitvenih bazah Priština in Novo Selo, se za morebitne posege v infrastrukturo dogovarjajo pripadniki vojska, kateri so v bazi nastanjeni. Preden se pristopi k obnovitvenim delom kot je asfaltiranje, urejanje pločnikov in podobno, se stroški potrdijo s strani Poveljstva sil Slovenske vojske.

FINANČNA ZAGOTOVITEV

Slovenski kontingent ima svoj finančni načrt znotraj katerega nacionalni podporni element plačuje določene storitve. Največ sredstev je namenjeno vzdrževanju materialnih sredstev, ker je zaradi specifičnosti nalog in dela ki ga izvajajo pripadniki Slovenske vojske na Kosovu na tem področju največ izdatkov.

*Slika 12: Vojaška baza Villaggio Italia v Peči
(Vir: Lasten 2009)*

5 SESTAVA IN NALOGE NACIONALNEGA PODPORNEGA ELEMENTA

5.1 ORGANIZIRANOST IN SESTAVA NACIONALNEGA PODPORNEGA ELEMENTA

Nacionalni podporni element, v nadaljevanju NPE, je vmesni člen med nacionalno logistiko v Sloveniji ter skupno logistiko, ki jo organizira NATO v operaciji na eni strani in logističnimi potrebami, ki jih ima Slovenski kontingent, v nadaljevanju SVNKON z druge strani. Čeprav je obseg potreb odvisen tudi od velikosti slovenske enote na misiji, pa je ta element načeloma enak, saj je potrebno z njegovim delovanjem pokriti vsa funkcijska področja iz različnih segmentov dela. Podporo delovanja kontingenta NPE izvaja iz zalog, ki jih skladišči pri sebi, preko sklenjenih mednarodnih pogodb, z nabavo določenih artiklov iz Slovenije ter z neposredno nabavo v coni delovanja. (Harc, 2009, str. 36)

Nacionalni podporni element na Kosovu je sestavljen iz različnega števila pripadnikov, ki je odvisno od velikosti kontingenta. Elementi, ki sestavljajo nacionalni podporni element so poveljnik NPE, namestnik (hkrati tudi častnik za operativno logistične zadeve), častnik za zveze in informatiko, podčastnik za finance, dva podčastnika za logistiko, glavni podčastnik Slovenskega kontingenta, psiholog, vojaški kaplan, pravnik, ter dva vojaka. V sklopu NPE pa deluje tudi logistični oddelek. Glavnina NPE je nastanjena v bazi Villaggio v Peči. V Prištini je izpostavljen del enote NPE velikosti treh pripadnikov, kateri skrbijo za vse potrebno pripadnikov Slovenskega kontingenta, kateri so nastanjeni v bazi Film City v Prištini.

Slika 13: Nacionalni podporni element v bazi Villaggio Italia
(Vir: NPE KFOR 38, 2019)

5.2 NALOGE NACIONALNEGA PODPORNEGA ELEMENTA

Pred odhodom na območje delovanja poveljnik poveljstva sil SV določi naloge NPE. Komponenta NPE predstavlja zmogljivost sil SV, katere so za realizacijo nalog odgovorne poveljniku sil SV. V povelju za napotitev poveljnik sil preda pristojnost nad NPE poveljniku kontingenta SVNKON. Med najbolj pomembne naloge, ki jih NPE opravlja, spadajo:

- Logistična in štabna podpora poveljniku SVNKON.
- Priprava sredstev in moštva za premik ob rednih rotacijah enot (v sodelovanju s centrom za premike v Sloveniji).
- Vzdrževanje stalne povezave s Slovenijo (varna elektronska pošta, satelitska zveza, telefonska zveza, internet).
- Izvajanje in skrbništvo nad vsemi mednarodnimi sporazumi o logistični zagotovitvi SVNKON v coni operacije in podajanje predlogov za dopolnitev ali spremembo letih.
- Sklepanje pogodb z možnimi dobavitelji in potrebna nabava materiala in zagotavljanje storitev za potrebe kontingenta (npr. poštno storitve, redno vzdrževanje vozil, komunikacijske povezave ipd.).
- Vodenje skladiščnega in finančnega poslovanja.
- Hranjenje dodatne rezervne količine streliva in ostalih materialnih sredstev za izredne razmere v coni operacije za celoten SVNKON.
- Naročanje potreb za dopolnitev SVNKON iz Slovenije.
- Urejanje vse potrebne dokumentacije in pošiljanje ali sprejemanje materiala iz Slovenije ter dostava materiala do naročnika.
- Urejanje rednih in izrednih potovanj pripadnikov kontingenta (rotacija, redni in izredni dopust ter obiski).
- Organizacija kulturnih in športnih srečanj.
- Usklajevanje zdravstvene oskrbe za pripadnike SV na področju operacije. Ko je to potrebno, NPE sodeluje pri organizaciji urgentnega prevoza obolelih oziroma mrtvih iz cone operacije v Slovenijo.
- Spremlja nudenje uslug, ki jih vodilna država izvaja na podlagi tehničnih sporazumov, ter potrjuje izstavljene račune za dobavljeno blago in storitve.
- Skrb za neprekinjenost stacionarnih zvez in povezavo tako NPE kot SVNKON s Slovenijo ter dodatno zagotavljanje računalniške povezave za potrebe celostne skrbi za pripadnike kontingenta. (Harc, 2009, str. 36-37)

5.3 NALOGE POSAMEZNIKOV NA KLJUČNIH DOLŽNOSTIH V NACIONALNEM PODPORNEM ELEMENTU

Naloge poveljnika nacionalnega podpornega elementa

- poveljuje z NPE v skladu z pristojnostmi,
- izvaja ukaze in povelja poveljnika Slovenskega kontingenta, v nadaljevanju SVNKON,
- organizira in vodi logistične sestanke z elementi SVNKON,
- o izvedenih in načrtovanih aktivnostih ter stanju v NPE, poroča poveljniku SVNKON,
- zagotavlja logistično podporo po funkcionalnih področjih logistike,
- sodeluje z Operativnim centrom Poveljstva sil Slovenske vojske, v nadaljevanju OpC PSSV, pri načrtovanjih premikov tovora in ljudi na / iz območja delovanja,
- nadzira porabo finančnih sredstev SVNKON,
- koordinira vse aktivnosti v primeru evakuacije posameznikov ali kontingenta z območja delovanja, ter ostale naloge.

Naloge častnika za operativne logistične zadeve - namestnika poveljnika NPE

- organizira in vodi logistične sestanke z elementi SVNKON,
- organizira, spremlja in usmerja naloge logistične podpore,
- koordinira pošiljke tovora preko Adrie Airways oziroma vojaškim letalom ter ureja postopke s carino,
- načrtuje in izvaja usposabljanja, izvidovanja, sestanke z akterji pri transportih iz in v Slovenijo,
- najavlja prehode državne meje s Kosovom,
- ureja vse formalnosti za zagotovitev carinskih žigov,
- izdeluje potovalno dokumentacijo, ter ostale naloge.

Naloge častnika za zveze in informatiko

- načrtuje, organizira in izvaja podporo poveljevanja in kontrole,
- opravlja naloge lokalnega vodje informacijske varnosti,
- uresničuje zahteve nadrejenega strokovnega organa za zveze in informatiko,
- načrtuje, organizira in nadzira delovanje kripto zaščite vseh prenosnih poti, tajnih podatkov in informacij, ugotavlja funkcionalnost zaščite obstoječih sistemov ter predlaga ukrepe za izboljšanje stanja,
- načrtuje in izvaja usposabljanje pripadnikov nacionalnega podpornega elementa, poveljstva in enot s področja komunikacijskih informativnih sredstev in področja informacijske varnosti,
- opravlja naloge frekvenčnega načrtovanja in priprave programskih paketov; načrtuje uporabo frekvenc ter spremlja in nadzira uporabo frekvenčnega spektra,

sodeluje z zunanjimi službami in pripadniki drugih vojska pri reševanju zahtevkov s področja komunikacijsko informativnih sredstev, ter ostale naloge.

Naloge častnika za kadre

- izvaja administrativno podporo pripadnikom SVNKON na lokacijah nastanitve pripadnikov Slovenske vojske,
- urejanje vseh potrebnih obrazcev za potrebe bivanja in opravljanja nalog na področju operacije,
- posredovanje kadrovskih zadev med matičnimi enotami in pripadniki na območju delovanja (podaljšanje pogodb o zaposlitvi, posredovanje različnih vlog in podobno.)
- priprava predlogov v primeru predčasne prekinitve misije,
- konsolidacijski postopki ob zaključku misije (priprava seznamov za medalje v službi miru in priprava seznamov za zdravniške preglede),
- sodeluje pri izdelavi potovalne dokumentacije pri izvajanju prihodov in odhodov na področje delovanja,
- izdeluje najave na vojaškem delu letališča Priština ob rotacijah SVNKON, priprava potovalne dokumentacije ob odhodih in prihodih iz/na letališče, ter ostale naloge.

Slika 14: Delovni prostori pripadnikov NPE v Villaggio Italia
(Vir: NPE KFOR 38, 2019)

Naloge častnika za operativno varnostne zadeve

- izdeluje zahteve za vstop pripadnikov, ki niso del Slovenskega kontingenta v bazo Villaggio Italia v Peči,
- odgovoren za varovanje podatkov in vzdrževanje varnostne kulture pripadnikov Slovenske vojske,
- vzdržuje povezavo z nacionalnim obveščevalnim centrom,
- spremlja izvajanje nalog oziroma odpravo nepravilnosti po zapisnikih in poročilih z nadzorov,
- spremlja in obdeluje aktivnosti ob nastanku izrednega dogodka,
- načrtuje, organizira, vodi in izvaja potrebna streljanja za pripadnike Slovenke vojske,
- usklajuje operativne zadeve med SVNKON elementi in Operativnim centrom Poveljstva sil Slovenske vojske, zbira, združuje in obdeluje mesečna poročila SVNKON, ter jih pošilja v OpC PSSV, ter ostale naloge.

Naloge višjega podčastnika glavnega podčastnika kontingenta

- v celoti pozna normativno podlago delovanja SV ter znanje prenaša na podčastnike podrejenih enot,
- svetuje poveljniku kontingenta o zadevah, ki se nanašajo na podrejene enote, poveljstvo, podčastniški zbor in vojake,
- organizira protokolarne dejavnosti kontingenta, ter je odgovoren za pripravo postrojev enot tako pri vsakdanjem delu kot pri različnih slovesnostih,
- spremlja red in disciplino v enotah in poveljstvih, predlaga poveljniku kontingenta ukrepe na področju nagrajevanja in kaznovanja ter sodeluje v disciplinskih postopkih vojakov in podčastnikov, ki jih vodi poveljnik kontingenta,
- informira podčastnike v enotah in poveljstvu o aktivnostih SV po vprašanih podčastniškega zbora,
- skrbi za oblikovanje vojaškega kolektiva ter pozitivnega delovnega vzdušja in ustrezne psihofizične pripravljenosti vojakov in podčastnikov v enotah in poveljstvu,
- sodeluje z glavnimi podčastniki partnerskih oboroženih sil ter Nato poveljstev,
- sodeluje pri organiziranju celostne skrbi pripadnikov (šport, sprostitvene aktivnosti, pomoč pri načrtovanju praznovanj in podobno), ter ostale naloge.

Naloge častnika za vojaško policijo in zaščito sil

- svetuje poveljniku SVNKON glede uporabe vojaške policije in ukrepov zaščite sil,
- usklajuje delo skupine vojaške policij s pripadniki Italijanske vojaške policije,
- po potrebi in na podlagi odobritve poveljnika SVNKON KFOR opravlja naloge v skupini vojaške policije,

- nadzira spoštovanje veljavnih predpisov s področja zaščite sil v vseh enotah in pri vseh pripadnikih Slovenskega kontingenta,
- izdeluje poročila vojaške policije,
- svetuje poveljniku SVNKON pri ukrepih za zagotavljanje zaščite sil ter izvaja predpise določene z Direktivo za zaščito sil, ter ostale naloge.

Naloge podčastnika za logistične zadeve – predstavnik NPE v Prištini

- sodeluje pri pripravljanju in pošiljanju materialnih sredstev in opreme v,
- na osnovi zahtevkov zagotovi vse potrebno glede bivanja v bazi v Prištini (namestitvev, prehrana),
- sodeluje pri vodenju evidence za vozila NPE v Prištini (evidenca porabe goriva, prevoženih kilometrov),
- sodeluje pri sprejemanju materialnih sredstev in opreme, ki prihaja iz Slovenije,
- v sodelovanju z NPE-Peč koordinira pošiljke tovora preko Adrie Airways oz. vojaškim letalom ter ureja postopke s carino,
- sodeluje pri pripravljanju materialnih sredstev in opreme za pošiljanje v Slovenijo,
- skrbi za carinski žig in izvaja ostala dela in naloge po ukazu poveljnika NPE.

Naloge logističnega oddelka

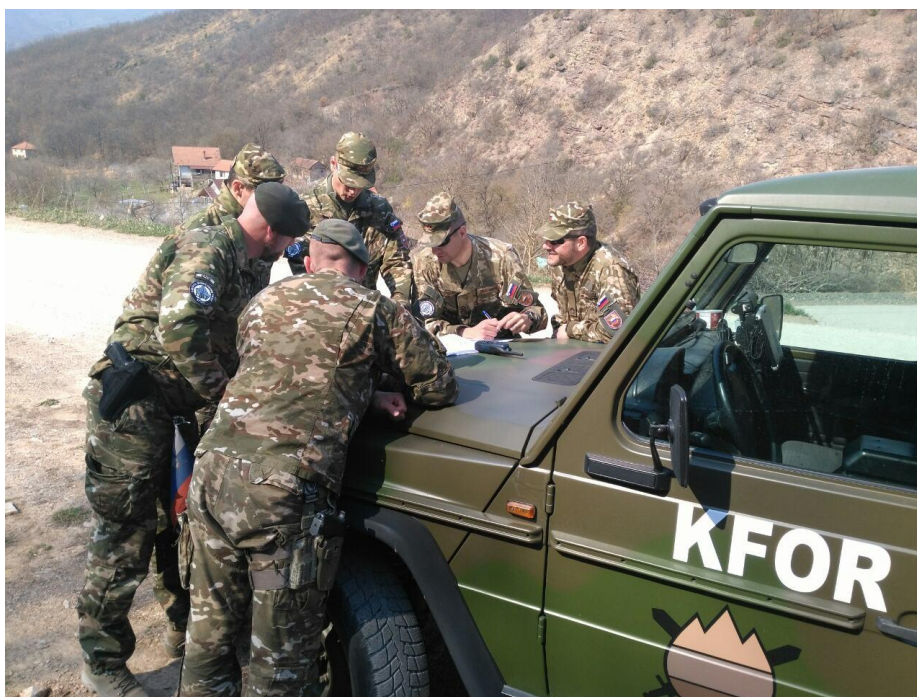
- izvaja oskrbovanje na podlagi podanih zahtevkov,
- izvaja postopke za registracijo vozil v tujini,
- kontrolira stanja knjiženih in dejanskih zalog v skladišču,
- izvaja servisiranje in tehnične preglede materialnih sredstev enot SVNKON,
- izvaja premike znotraj območja delovanja,
- skrbi za tehnično in ostalo dokumentacijo vozil,
- skrbi za vzdrževanje materialnih sredstev SVNKON na I. stopnji vzdrževanja,
- skrbi za zalogo rezervnih delov, zbira ponudbe za zagotovitev izvedbe vzdrževalnih del, ter ostale naloge. (Vir: NPE KFOR 38, 2019).

6 ZUNANJE IZVAJANJE LOGISTIČNE PODPORE

Logistična podpora SV opravlja del svojih logističnih dejavnosti prek preverjenih in kvalificiranih zunanjih izvajalcev doma in v tujini. Za dopolnjevanje lastne logistične podpore poteka zunanje izvajanje skladno z načeli vojaške logistike ter razpoložljivostjo kadrovskih, materialnih in finančnih virov ter časa, in sicer na vseh funkcionalnih področjih logistike. Pri zunanjem izvajanju je treba ohraniti razmejitve med tistimi logističnimi nalogami, ki jih lahko opravlja vojska, in storitvami, ki jih lahko opravlja civilna organizacija. Meja mora biti povsem jasna predvsem pri operacijah kriznega odzivanja. (Doktrina vojaške logistike, 2008, str. 18)

Zunanja podpora se je v vseh letih prisotnosti oboroženih sil na Kosovu vseskozi prilagajala na podlagi njenih potreb in se do danes učinkovito razvila. Razna podjetja na območju delovanja so našla tržno nišo za nudenje raznovrstnih uslug. Med njimi je na primer tudi podjetje Mercedes-Benz Xharra iz Djakovice, katero je specializirano za izvajanje popravil in servisiranja vozil Mercedes-Benz. V delavnico pa sprejmejo praktično vozila vseh znamk. Na podlagi izkušenj lahko rečemo, da smo z izvedbo del bili zadovoljni, prav tako so se dela po navadi končala v dogovorjenem časovnem roku kadar se je šlo za lažja popravila. Edina slaba lastnost je odročnost kraja servisa (Djakovica), kajti v primeru dostave vozila na servis iz Prištine se za aktivnost porabi cel delovni dan, kar pomeni slabšo operativnost skupin za povezavo (ang. Liaison monitoring team), v nadaljevanju LMT skupine, za tisti dan. Ker pogodbenik ne zagotavlja nadomestnih vozil, se na dan servisa vozila aktivirata dve posadki, vozilo katero se pelje na servis in vozilo z katerim se posadka vrne nazaj v nastanitveno bazo. Prav tako se pogosto zgodi, da se na določen del za popravilo vozila čaka tudi po več dni, kar pa ima posledice pri ne zagotavljanju kontinuitete skupin za povezavo na terenu. Z prakso poslovnega najema vozil za potrebe izvajanja nalog LMT skupin bi se v takih primerih izognili vsem naštetim težavam, kajti kot bomo kasneje utemeljili, je pogodbenik zavezan k hitremu odzivu menjave vozila v primeru okvare le tega.

Če pogledamo strukturo sil KFOR na Kosovu danes in jo primerjamo s silami deset let ali več nazaj, lahko vidimo, da se je precej spremenila. Danes imamo manjše število pehotnih sil, katere so zamenjale druge enote. Med njimi so zagotovo najštevilčnejše LMT skupine.

*Slika 15: Pripadniki LMT skupine na nalogi
(Vir: LMT KFOR 38, 2019)*

Prav ta trend upadanja klasičnih pehotnih enot na Kosovu, ter posledično uvajanju vse več LMT skupin, predstavlja nove izzive na logističnem področju. Glavni problem pri LMT skupinah predstavljajo ravno vozila, ki jih uporabljamo pripadniki SV. Vozila so stara, dotrajana, z ogromno prevoženimi kilometri. Njihovo vzdrževanje zahteva vse več popravil, ter posledično vse več stroškov vzdrževanja. Nenazadnje pa so vozila zaradi svojih specifičnih lastnosti (klasična terenska vozila), tudi precej neudobna za posadko. Treba je vedeti, da LMT skupine v povprečju dnevno preživijo v vozilih osem do deset ali več ur, odvisno od vrste in specifik naloge.

Tukaj se pojavijo vprašanja o ekonomičnosti nadaljnje rabe vozil, ki jih uporablja Slovenska vojska za potrebe LMT skupin. Menimo, da bi bila dobrodošla študija, katera bi jasno pokazala, ali se na dolgi rok finančno splača nadaljevati s trenutno prakso, ali pa uvesti spremembe. Dandanes imamo na področju operacije kot smo dejali uvodoma, veliko raznoraznih podjetij, katera tržijo raznorazne usluge na področju najema vozil. Z najemom novih vozil za potrebe izvajanja nalog LMT skupin na področju operacije, bi se tako izognili vsem operativnim stroškom, kot so servisi, registracije, vzdrževanja in ostalo. S poslovnim najemom vozil bi se tako pridružili ostalim državam na Kosovu, katere pa te vrste uslug zunanjih virov že koristijo. Z menjavo vojaških vozil za civilne terenske verzije, pa bi glede na predhodne izkušnje bili tudi bolj uspešni pri izvajanju poslanstva skupin za povezavo. Prebivalci Kosova prej pristopijo k civilnemu vozilu, seveda ima tudi to vozilo prav tako oznake KFOR-ja z nalepko LMT, kot pa vojaškemu vozilu z istimi oznakami. Menimo, da bi menjava

vozil pozitivno vplivala tudi na večjem nivoju zaupanja civilnega prebivalstva, katero pa za LMT skupine predstavlja temelj njihovega poslanstva in uspešnega dela.

6.1 PRIMER UPORABE POSLOVNEGA NAJEMA CIVILNIH VOZIL ZA POTREBE SKUPIN ZA POVEZAVO OSTALIH DRŽAV NA KOSOVU

POLJSKA

Poljska vojska razpolaga z vsoto do 145.000 evrov na leto za potrebe sklepanja pogodb z zunanjimi dobavitelji za motorna vozila. Kar preseže odobrene stroške pa morajo oddati javni razpis v države Evropske unije o najemu vozil. V praksi imajo najetih od 10 do 12 vozil različnih tipov športno/namensko terenskih vozil (ang. Sport utility vehicle), v nadaljevanju SUV (HYUNDAI, VW, KIA in ostalo). Njihova obveznost iz pogodbe o najemu je le gorivo in pranje vozil.

MADŽARSKA

Madžarska vojska pri zunanjem ponudniku najema devet SUV vozil tipa KIA SPORTAGE. Vozila najemajo pri lokalnem ponudniku s sedežem v Prištini. Stroški najema vozila znašajo okoli 800 evrov po vozilu na mesec. Njihova obveznost je le gorivo in pranje vozil.

FINSKA

Finska vojska ima prav tako sklenjen sporazum z zunanjim izvajalcem, kateri jim poleg najema vozil zagotavlja vso ostalo potrebno logistično podporo (vzdrževanje, namestitvev, oskrbo, prehrano in ostalo). Uporabljajo SUV vozila Toyota.

TURČIJA

Turška vojska ima sklenjen sporazum z zunanjim izvajalcem v matični državi, kateri jim zagotavlja vozila iz Turčije. Uporabljajo SUV vozila Nissan in Hyundai.

ITALIJA

Italijanska vojska najema različne tipe civilnih terenskih vozil za različne namene. Pogodbo imajo sklenjeno s podjetjem, katero ima prav tako sedež v Prištini. Pogodbe sklepajo za tekoče leto.

AVSTRIJA

Za potrebe delovanja svojih dveh LMT skupin uporabljajo vozila znamke VW, katera so najeli v lastni državi. Za registracijo in servise se vozila vozijo v Avstrijo, na območju delovanja pa imajo določeno število rezervnih vozil, ki se uvajajo po potrebi.

6.2 KRITERIJI KONFIGURACIJE VOZIL ZA POSLOVNI NAJEM

Kot smo napisali uvodoma, je za opravljanje nalog zelo pomembna varnost vozila. Zato je temeljno izhodišče pri najemu oblika vozila njegova oblika, kar konkretno pomeni SUV. Vozila oblike SUV so večja, nudijo večjo varnost potnikom, imajo večjo nosilnost, ter so opremljena z pogonom na vsa štiri kolesa.

Z.št	KRITERIJI LASTNOSTI VOZILA	
1.	Oblika	SUV 4X4
2.	Proizvajalci	VW, KIA, HYUNDAI, ŠKODA, TOYOTA, RENAULT, MITSUBISHI, NISSAN
3.	Tip	TIGUAN, SPORTAGE, TUCSON, KODIAQ, RAV4, KADJAR, OUTLANDER, X-TRAIL
4.	Letnik	min 2018 (2019)
5.	Prostornina motorja	1900 ccm do 3000 ccm
6.	Vrsta goriva	Diesel
7.	Moč agregata	od vključno 100 kW do vključno 170 kW
8.	Emisijski razred	min. EURO 6
9.	Pogon	4x4
10.	Menjalnik	avtomatski (ali ročni 6 stopenjski)
11.	Največja skupna dovoljena masa	do 3.500 kg.

Z.št	KRITERIJI LASTNOSTI VOZILA	
12.	Število vrat	5
13.	Pnevmatike	letne – zimske, ob montaži ne starejše od 6 mesecev, proizvedene v državi EU

Tabela 1: Tehnični kriteriji za najem vozila
(Vir: Interni dokument SVNKON NPE KFOR 38, 2019)

6.3 PRIMERI PONUDB ZA POSLOVNI NAJEM VOZIL ZA POTREBE SKUPIN ZA POVEZAVO NA KOSOVU

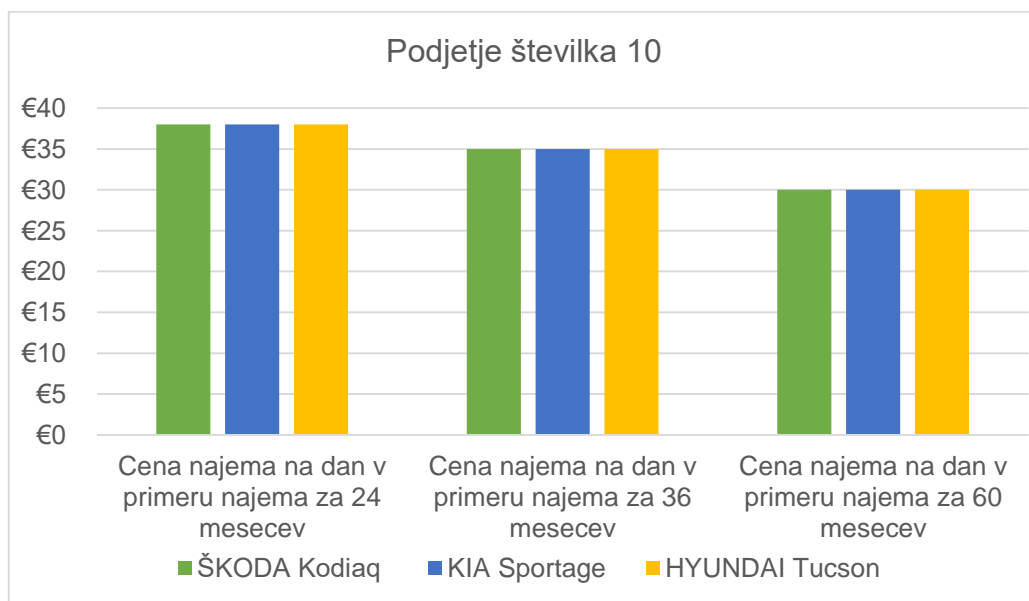
Zaradi varovanja poslovnih skrivnosti smo podjetja poimenovali po številkah in ne po dejanskih imenih. Glede na zahteve in karakteristike vozil potrebnih za varno delovanje LMT skupin na Kosovu, smo pridobili naslednje ponudbe zunanjih ponudnikov na Kosovu, kateri se ukvarjajo z dejavnostjo trženja poslovnih najemov vozil:

1) Podjetje številka 10 z sedežem v Prištini

Je družinsko lokalno podjetje, katero se z dejavnostjo najemanja vozil ukvarja že 15 let. Posluje z več mednarodnimi organizacijami katere delujejo na Kosovu, prav tako z nekaterimi ambasadami doma in drugod. Eden izmed najemnikov je kot smo opisali v prejšnjem poglavju tudi Madžarska vojska, z najetimi devetimi vozili Kia Sportage.

Znamka	Cena najema na dan v primeru najema za 24 mesecev	Cena najema na dan v primeru najema za 36 mesecev	Cena najema na dan v primeru najema za 60 mesecev
ŠKODA Kodiaq	38 €	35 €	30 €
KIA Sportage	38 €	35 €	30 €
HYUNDAI Tucson	38 €	35 €	30 €

Tabela 2: Ponudba za najem vozil podjetja Številka 10
(Vir: Interni dokument SVNKON NPE KFOR 38, 2019)

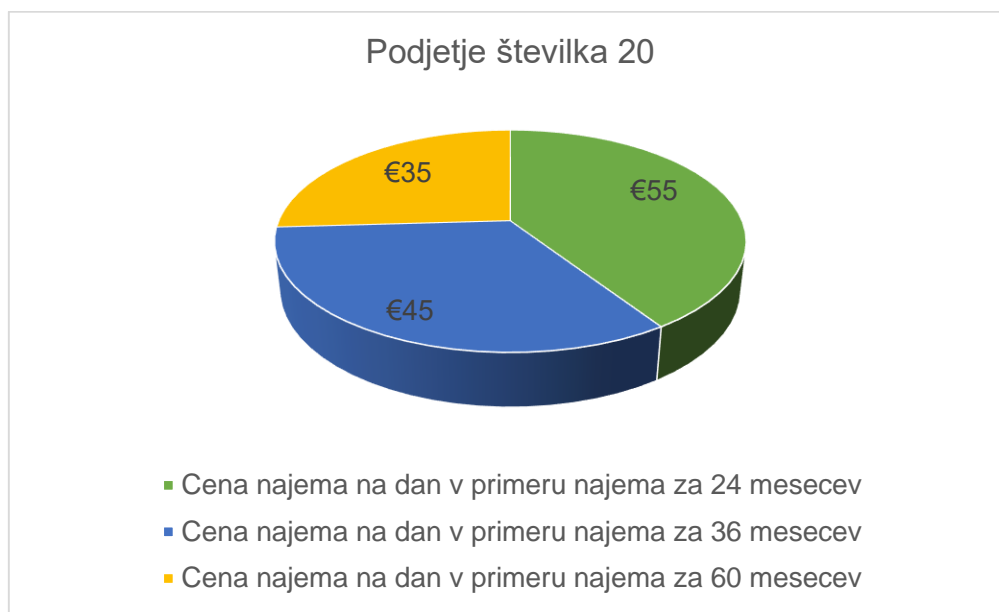
Grafikon 1: Prikaz najema za podjetje številka 10

Vsa vozila iz ponudbe podjetja številka 10 imajo vgrajen motor 2.0 dizel in spadajo v emisijski razred EURO 6. Pogon je štirikolesni z avtomatskim menjalnikom. V ceno najema je vključeno: zimske in letne pnevmatike, registracija vozila, kasko zavarovanje, neprekinjena asistenca pomoč na cesti 24/7, neomejeno število prevoženih kilometrov za čas najema, ter v primeru okvare zamenjava vozila v toku dneva.

2) Podjetje številka 20 s sedežem v Peči

Znamka	Cena najema na dan v primeru najema za 24 mesecev	Cena najema na dan v primeru najema za 36 mesecev	Cena najema na dan v primeru najema za 60 mesecev
VW T-ROC	55 €	45 €	35 €

*Tabela 3: Ponudba za najem vozil podjetja Številka 20
(Vir: Interni dokument SVNKON NPE KFOR 38, 2019)*

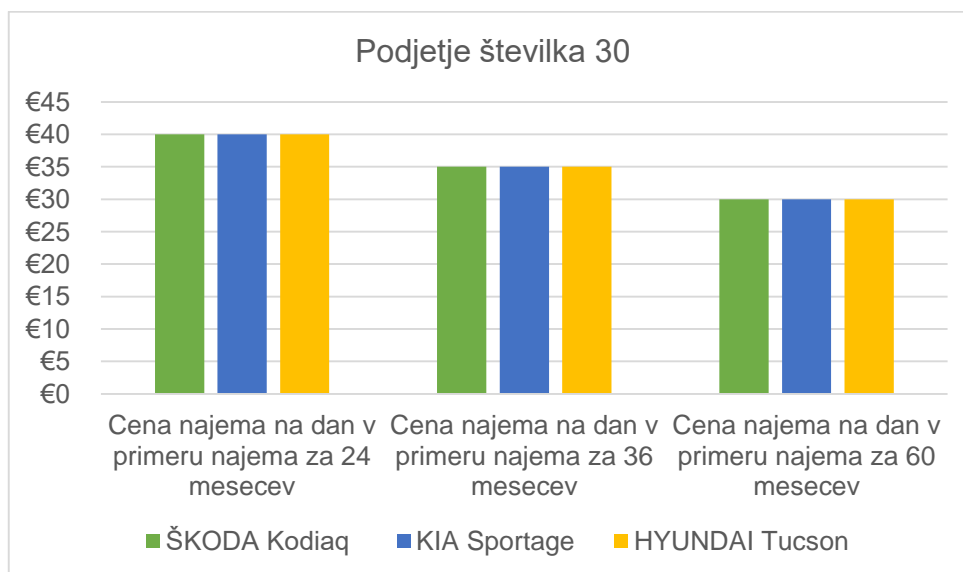

Grafikon 2: Prikaz najema za podjetje številka 20

3) Podjetje številka 30 s sedežem v Prištini

Znamka	Cena najema na dan v primeru najema za 24 mesecev	Cena najema na dan v primeru najema za 36 mesecev	Cena najema na dan v primeru najema za 60 mesecev
ŠKODA Kodiaq	40 €	35 €	30 €
KIA Sportage	40 €	35 €	30 €
HYUNDAI Tucson	40 €	35 €	30 €

*Tabela 4: Ponudba za najem vozil podjetja Številka 30
(Vir: Interni dokument SVNKON NPE KFOR 38, 2019)*

Grafikon 3: Prikaz najema za podjetje številka 30

Ponudba podjetja številka 30 je praktično enaka podjetju Številka 10, z razliko dveh evrov doplačila na dan pri najemu vozila za dobo dveh let. Ostali pogoji so enaki. Podjetje že posluje z Švedsko, Italijansko, Ameriško in Nemško vojsko na Kosovu.

Pomemben faktor pri najemu vozil predstavlja dejstvo, da so vsa vozila iz najema zavarovana, z možnostjo takojšnje zamenjave poškodovanega ali neizpravnega vozila na terenu. Rok za zamenjavo vozila je naveden v pogodbi, ki jo skleneta najemnik in najemodajalec. Posledično to pomeni, da z najemanjem vozil Slovenska vojska na Kosovu pridobi konstantno zanesljiv vozni park, kajti za servise, dobavo novih vozil in izločitev starih iz uporabe skrbi najemodajalec, kot je določeno v pogodbi.

6.4 STROŠKI VZDRŽEVANJA VOZIL SLOVENSKE VOJSKE NAMENJENIH ZA OPERATIVNO UPORABO SKUPIN ZA POVEZAVO

Slovenska vojska zagotavlja na Kosovu šest LMT skupin, kar v praksi pomeni 18 vozil za izvajanje nalog. Pri svojem delu so LMT skupine odvisne od vozil, saj se na izvedbo nalog dnevno vozijo iz Peči, Novega sela in Prištine. Mesečno povprečje prevoženih kilometrov vozil preseže 2000 kilometrov. Vozila so v uporabi praktično vsak dan na raznolikem terenu in v raznolikih pogojih, kar pomeni velik zalogaj za logistiko s področja vzdrževanja teh sredstev. V letu 2017 je po arhivskih podatkih NPE KFOR 35, znesek popravil in servisov za omenjena vozila znašal X €. Vrednost materiala predstavlja 2/3 vrednosti X €, vrednost storitev pa 1/3 vrednosti X €.

Zneski predstavljajo zgolj redne servise in nujna popravila na vozilih. K znesku je potrebno prišteti še zavarovanje vozil. Če prištejemo še letne in zimske pnevmatike, ter povračilo za uporabo cest, pa se znesek stroškov uporabe in vzdrževanja lastnih vozil krepko poveča. Prav tako je potrebno upoštevati, da se v primeru okvare vozila obrnemo na matično bazo kjer se sproži postopek za izveleko ali transport. V primeru poslovnega najema se na podlagi izkušenj oboroženih sil ostalih držav na Kosovu, postopek za menjavo vozila na terenu v primeru okvare precej skrajša.

Grafikon 4: Stroški vzdrževanja vozil

6.5 PRIMERJALNO RAZMERJE MED UPORABO LASTNIH VOZIL IN POSLOVNIM NAJEMOM ZUNANJIH PONUDNIKOV NA KOSOVU.

Ko primerjamo stroške vzdrževanja 18 vozil Mercedes-Benz z najemom vozil pri zunanjem ponudniku, pridemo do določenih spoznanj. Če vzamemo v obzir ponudnika imenovanega Podjetje številka 10 s sedežem v Prištini in upoštevamo znesek stroškov potrebnih za normalno delovanje vozil, lahko vidimo, da za enak znesek lahko najamemo približno polovico vozil potrebnih za izvajanje nalog LMT skupin. Kot smo že dejali, je k potrebnim stroškom vzdrževanja vozil Slovenske vojske prišteti še ostale stroške, ki nastanejo pri uporabi. Potrebno je izpostaviti tudi, da se stroški spreminjajo, tako, da bi bilo njihovo posploševanje nesmiselno.

7 SKLEP

Slovenija se v letih od leta 2000, ko je SV napotila prve pripadnike na Kosovo, pa vse do danes ni odločila za vodenje lastne vojaške baze na Kosovu. Glede na trenutno situacijo v Republiki Sloveniji in SV, kar se tiče omejenih finančnih sredstev za potrebe SV, pa nenazadnje tudi kadrovske podhranjenosti, pa nič ne kaže, da bi v bodoče to tudi storila. Zaradi svoje majhnosti Slovenska vojska in Republika Slovenija ne moreta zagotoviti ustrezne logistične podpore. Z vojaškim proračunom in logističnimi kapacitetami ki jih premore SV, najverjetneje nikoli ne bo dosegla zmogljivosti zagotovitve potreb pripadnikov SV širom po svetu. Zato bodo enote SV še vedno odvisne od nacionalne podpore, ter podpore vodilne države na operaciji, oziroma s posredovanjem koordinatorske logistične podpore NSPA. Slovenska vojska zaradi tega posledično nima statusa samozadostnosti za opravljanje svojega poslanstva na območju operacije.

Pa vendar, če spremljamo ostale oborožene sile prisotne na Kosovu lahko opazimo nek trend združevanja s ciljem minimizirati stroške delovanja enot. Lep primer je vojaška baza Novo Selo, kjer se nobena od v njej nastanjenih držav ni odločila za prevzem vodenja baze. Posledično se v primeru vodenja baze, ter vsakršnih posegov v bazo države dogovarjajo med seboj. Slovenija je ena izmed njih. Za Slovensko vojsko to konkretno pomeni, da se finančna sredstva za omenjene aktivnosti predhodno potrdijo na operativni ravni, ki jo predstavlja poveljstvo sil.

Dejstvo je, da logistične enote svojo nalogo opravljajo odlično in avtonomno. V vseh letih obstoja, se je od vseh enot logistika morala najbolj prilagajati trenutnim situacijam v domačem kakor tudi mednarodnem okolju. Če se ozremo v preteklost je bila vojaška logistika prav ena od ključnih komponent pri odpravi posledic naravnih katastrof (poplave, žled in ostalo). Vse to nakazuje na profesionalen odnos pripadnikov vojske, kateri v logističnih enotah Slovenske vojske niso našli zgolj vira zaslužka, ampak tudi osebnostno zadovoljstvo delati stvari, ki jih veselijo.

V nalogi smo raziskali, kako in na kakšen način dejansko poteka logistična podpora pripadnikov Slovenske vojske v operaciji KFOR, morebitne težave katere pri tem nastajajo in odprava le teh. Prav tako smo raziskali možnosti poslovnega najema civilnih vozil na območju operacije za potrebe skupin za povezavo. Menimo, da bi z najemom vozil pri zunanjih ponudnikih na Kosovu veliko pridobili, tako na področju operativnega delovanja, kot na področju vzdrževanja. Potrebno je vzeti v obzir, da se vozila iz poslovnega najema periodično menjavajo, kar je odvisno od sklenjene pogodbe s ponudnikom glede na čas oziroma prevožene kilometre vozila. V praksi to pomeni, da uporabniki koristijo vedno vozila, ki so varna in odlično ohranjena. S pridobljenimi podatki bi lahko v prihodnosti izdelali študijo, katera bi glede na rezultat naloge prinesla rešitve in dodano vrednost z ciljem racionalizacije delovanja.

Situacija na Kosovu se z leta v leto spreminja, prav tako potrebe. Edino kar ostaja enako je osnovno logistično vodilo, ki govori o tem, da je logistična zagotovitev lahko različna, nikakor pa ne sme vplivati na poslanstvo enot SV z ciljem zagotavljanja pravočasne in popolne zagotovitve delovanja. Ob tem pa ne smemo prezreti mednarodnega okolja, katero bo v prihodnosti narekovalo smernice in hitrost spreminjajočega se razvijanja logističnih enot ter njihovih zmogljivosti. Posledično se bo morala Slovenska vojska tudi v prihodnje odzivati na spremembe in trende, ter jih implementirati v delo in naloge enot, ki delujejo v mednarodnem okolju.

8 LITERATURA, VIRI

- 1) AJP-4(A) (2003). *Allied Joint Logistic Doctrine* NATO.
- 2) Delopst, T. (2011) *Zagotavljanje logistične podpore na MOM*. Pridobljeno 5. 3. 2019 z naslova <http://dk.mors.si/Dokument.php?id=816&lang=slv>.
- 3) Furlan, B. (2006). *Vojaška doktrina*. MORS, PDRIU, Ljubljana.
- 4) Harc, S. (2009) *Logistična podpora NATO vodene operacije na Kosovu*. Pridobljeno 3. 2. 2019 z naslova <http://dkum.uni-si/liskanje.php?type=napredno&stl0=Avtor&niz0=Slavko+Harc>
- 5) Jelušič, L. (2005). *Mirovne operacije in vloga Slovenije*. Ljubljana: Založba FDV.
- 6) Koncept preoblikovanja vojaške logistike (2003) MORS GŠSV, Ljubljana.
- 7) MORS SV; intranet.
- 8) NPE 38 KFOR SVNKON; (2018 –2019).
- 9) Podbregar, I. (2007). *Skripta za predmet Vojaška logistika*. Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru, Celje.
- 10) Prebilič, V. (2006). *Vojaška logistika. Teorija in zgodovina*. Fakulteta za družbene vede. Ljubljana: Založba FDV.
- 11) Tomažič, G. (2018). *Zapiski predavanj 8. VTPČ: Predmet Taktika z logistiko*.
- 12) Žurman, M. (2008). *Doktrina vojaške logistike*. MORS, PDRIU, Ljubljana.